

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

354

Vragen van het lid **Kuzu** (DENK) aan de Minister van Buitenlandse Zaken over *Chinese moslims die hun korans moeten inleveren* (ingezonden 10 oktober 2017).

Antwoord van Minister **Zijlstra** (Buitenlandse Zaken) (ontvangen 7 november 2017).

Vraag 1

Bent u bekend met het bericht «Chinese moslims moeten hun korans inleveren»?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Wat vindt u van de berichtgeving dat de Chinese autoriteiten moslims verplichten hun koran, gebedsmatje en andere islamitische spullen in te leveren? Acht u dit in strijd met de fundamentele mensenrechten? Zo ja, wat gaat u concreet doen om deze wantoestanden te adresseren? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 2

Het kabinet deelt uw zorgen over de verslechterende mensenrechtensituatie in Xinjiang. Vrijheid van religie en levensovertuiging is verankerd in verscheidene internationale instrumenten zoals Artikel 18 van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens en tevens een van de prioriteiten binnen het Nederlandse mensenrechtenbeleid. Het kabinet maakt deze zorgen zowel bilateraal als in EU- en VN-verband kenbaar aan de Chinese autoriteiten. In april dit jaar sprak de Mensenrechtenambassadeur met zijn evenknie in China en stelde hij de situatie in Xinjiang aan de orde. Tijdens de EU-China mensenrechtendialoog in juni jl. uitte de EU zorgen over beperkingen op vrijheid van religie en levensovertuiging in Xinjiang. In september sprak de EU zich in de VN Mensenrechtenraad uit over de mensenrechtensituatie in China, tevens met specifieke aandacht voor vrijheid van religie en levensovertuiging en culturele diversiteit.

¹ <https://www.trouw.nl/religie-en-filosofie/-chinese-moslims-moeten-hun-korans-inleveren~a0413753/>

Vraag 3 en 5

Klopt het dat de Chinese overheid daarnaast nieuwe onderdrukingsmaatregelen heeft genomen in de provincie Xinjiang, zoals het verbieden van een baard en het hebben van een islamitische naam?² Zo ja, wat vindt u hiervan? Deelt u de mening dat het onacceptabel is dat de Chinese overheid religieuze vrijheden van Chinese moslims beperkt en zelfs afneemt? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 3 en 5

Het kabinet is bekend met de berichtgeving over deze maatregelen en maakt zich ernstig zorgen over de toenemende inperking van vrijheden van Chinese moslims in Xinjiang. Dit kabinet maakt zich sterk voor de vrijheid van elk individu om zijn of haar religieuze identiteit vorm te geven.

Vraag 4

Wat vindt u van eerdere berichtgeving dat de Chinese overheid de inwoners van de provincie Xinjiang verplicht om een spionage applicatie te downloaden en verplicht een GPS-systeem in auto's te installeren?³

Antwoord 4

Zoals eerder aangegeven in antwoord op vragen van de leden Karabulut en Hijink over het gebruik van spyware in China d.d. 10 augustus 2017, is het kabinet een sterk voorstander en bepleiter van een wereldwijd open en vrij internet waar fundamentele vrijheden zoals de vrijheid van meningsuiting en vereniging en het recht op privacy worden gerespecteerd. De inzet van de app om toegang te krijgen tot apparaten en de verplichting tot het installeren ervan door de Chinese overheid maakt ernstige inbreuk op de privacy van de betrokken burgers.

Vraag 6, 7 en 10

Deelt u de mening dat de bovenstaande gevallen geen toevallige incidenten zijn, maar het resultaat zijn van een systematisch onderdrukingsbeleid van de Chinese regering? Zo ja, bent u bereid om uw afschuw hierover uit te spreken in de richting van de regering van China? Zo nee, waarom niet? Bent u bereid om van de Chinese autoriteiten een officiële reactie te vragen? Zo nee, waarom niet? Zo ja, op welke termijn gaat u dit doen? Kunt u concreet aangeven in welke bilaterale contacten en door welke overheidsfunctionarissen de Nederlandse zorgen over de mensenrechtensituatie in Xinjiang zijn overgebracht aan de Chinese autoriteiten?

Antwoord 6, 7 en 10

Het kabinet blijft zowel in bilateraal, EU- als VN-verband de situatie in Xinjiang aankaarten. De Nederlandse Mensenrechtenambassadeur heeft in oktober 2015 en in april 2017 in het kader van de bilaterale mensenrechtendialoog met China zijn zorgen geuit over maatregelen die de vrijheden van de bevolking in Xinjiang inperken. De Mensenrechtenambassadeur drong erop aan de onderliggende oorzaken aan te pakken, zorg te dragen voor gelijkwaardige economische ontwikkeling van minderheden, de participatie van minderheden in het besluitvormingsproces te bevorderen en de culturele en religieuze identiteit te respecteren.

Vraag 8

Deelt u de mening dat de internationale gemeenschap alles in het werk moet stellen om China te bewegen onrechtmatig geweld tegen Chinese moslims te staken? Zo ja, welke concrete initiatieven gaat u in dat verband ontplooiën, ook op EU-niveau, die verder gaan dan symbolische kritiek? Zo nee, waarom niet?

² <https://www.nu.nl/buitenland/4586463/china-verbiedt-oeigoeren-lange-baarden-dragen.html>

³ <https://www.volkskrant.nl/buitenland/chinese-overheid-verplicht-inwoners-provincie-xinjiang-om-spionage-app-te-downloaden~a4507901/>

Antwoord 8

Het kabinet blijft de situatie in Xinjiang nauwgezet volgen. Zolang deze niet verbetert, verandert er niets aan de bereidheid van het kabinet om de Nederlandse zorgen ten aanzien van de situatie in Xinjiang via bovengenoemde kanalen kenbaar te maken. Dit is meer dan symbolische kritiek. China hecht sterk aan zijn internationale reputatie en neemt officiële verklaringen in multilaterale fora die China wijzen op zijn internationale verplichtingen zeer serieus. Naast dit officiële traject draagt Nederland middels het Mensenrechtenfonds op een concrete manier bij aan het verbeteren van de mensenrechtensituatie in China, inclusief Xinjiang.

Vraag 9

Is de Nederlandse regering bereid om binnen de handelsbetrekkingen met China, die door de Nederlandse regering worden gefaciliteerd, deze vorm van onderdrukking tegen de Oeigoerse moslims blijvend aan te kaarten? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 9

Door de goede bilaterale relatie met China is het mogelijk om zaken te bespreken waarover Nederland en China het niet met elkaar eens zijn, zoals de mensenrechtensituatie in Xinjiang. De mensenrechtendialoog is een geschikt forum waarin Nederland en China op gelijkwaardige basis van gedachten kunnen wisselen en wij onze zorgen kenbaar kunnen maken.

Vraag 11

Draagt Nederland, zoals via projecten uit het mensenrechtenfonds, nog steeds bij aan het verbeteren van de mensenrechtensituatie in Oeigoerse gebieden? Zo ja, welke concrete activiteiten zijn hier in de afgelopen jaren mee ontplooid en hoeveel middelen heeft de Nederlandse regering hier per jaar voor vrijgemaakt? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 11

Nederland draagt via het Mensenrechtenfonds bij aan het verbeteren van de mensenrechtensituatie in China. In het jaar 2017 heeft de regering daar een bedrag van € 2,1 miljoen voor vrijgemaakt. In Xinjiang gaat het om projecten ter bestrijding van geweld tegen meisjes en ter bevordering van gelijke rechten voor en acceptatie van LHBTI's. Omwille van de veiligheid van projectpartners kan niet op nadere details worden ingegaan.

Vraag 12

Biedt het door u geconstateerde gebrek aan controleerbare bronnen van berichten die binnenkomen uit en over Xinjiang⁴ een aanleiding om in internationaal verband aan te sturen op een vorm van een «fact finding mission» of internationaal onderzoek, om op een meer gefundeerde wijze uitspraken te kunnen doen over mensenrechtenschendingen in Xinjiang? Zo ja, hoe gaat u hier uiting aan geven? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 12

Het kabinet acht het niet opportuun om op een internationaal onderzoek aan te sturen en is van mening dat de huidige koers, om zowel bilateraal als in EU- en VN-verband China aan te spreken op de eigen internationale en constitutionele mensenrechtenverplichtingen, de meest gepaste is.

⁴ Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2014–2015, nr. 3092